

Opinia merytoryczna o programie

Nasze przedszkole **PROGRAM EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ** **zgodny z nową podstawą programową 2017**

1. Tytuł ocenianego programu: **Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej zgodny z nową podstawą programową – 2017 rok**
2. Autorzy programu: **Małgorzata Kwaśniewska**
Wiesława Żaba-Żabińska
3. Wydawnictwo: **Grupa MAC S.A.**
4. Przeznaczenie programu: **Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci jest przeznaczony do instytucjonalnie zorganizowanej pracy pedagogicznej z małymi dziećmi.**
5. Dostosowanie programu: **autorska koncepcja jest dostosowana do założeń Podstawy programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego (Dziennik Ustaw z dnia 24 lutego 2017 r., poz. 356), dostosowujący do jej założeń poprzedni program Nasze przedszkole z 2016 roku.**
6. Charakterystyka i opis programu:

Program *Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci.* jest zgodny z Podstawą programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego (Dziennik Ustaw z dnia 24 lutego 2017 r., poz. 356) a jego realizacja umożliwia osiągnięcie umiejętności warunkujących pełną gotowość szkolną przedszkolaków we wszystkich obszarach.

Program został przygotowany przez autorki, które przez wiele lat swą pracę pedagogiczną, naukową związały z pierwszym etapem edukacji. Widoczny jest zamysł auterek, aby na tym etapie kształcenia chronić dziecko przed porażką, dać mu gwarancję sukcesu, bezpieczeństwa oraz osiągnięcia pełnej gotowości szkolnej.

- Analizowany program posiada prawidłową, poprawną, jasną zarówno dla nauczyciela jak i innego odbiorcy konstrukcję.
- Składowe elementy programu to: wstęp, struktura programu, cele edukacyjne, wskazania metodyczne, warunki dotyczące realizacji programu, zasady, metody i narzędzia diagnozowania rozwoju dziecka, zasady, formy i przykłady organizowania współpracy przedszkola z rodzicami. Kolejnymi częściami składowymi programu są: Treści edukacyjne z podziałem na aktywności:
 - Aktywność społeczna: To ja, Nasze rodziny. Nasza grupa, Nasza miejscowość, nasz region. Zawsze: Jesteśmy Polakami, Jesteśmy członkami wspólnoty narodowej i etnicznej. Poznajemy: Polskę w Europie oraz Naszą Ziemię. Autorki wskazują na oczekiwane efekty aktywności społecznej dziecka.
 - Aktywność językowa, a w niej: Potrafimy słuchać, Mówimy wyraźnie, Opowiadamy, Interesujemy się książką, Uczymy się czytać, Przygotowujemy się do pisania, Przygotowujemy się do nauki języka obcego, Poznajemy język mniejszości narodowej, etnicznej lub język regionalny. Autorki wskazują na oczekiwane efekty aktywności językowej dziecka.
 - Aktywność poznawcza realizowana poprzez: Nasze zabawy i zainteresowania, Nasze zmysły, Ćwiczenia pamięci i koncentracji uwagi, Rozwój myślenia, Naszą

edukację matematyczną, Poznawanie przyrody oraz świata. Oczekiwane efekty aktywności poznawczej dziecka kończą tę część programu.

– Aktywność artystyczna realizowana: w świecie sztuki, Muzyki, Plastyki, w Literaturze i czasopiśmie, poprzez Teatr, Film, Nasz kontakt z techniką. Dzieci stają się artystami. Autorki zamieszczają oczekiwane efekty aktywności artystycznej dziecka.

– Aktywność ruchowa i zdrowotna to: Nasz rozwój fizyczny, Nasza sprawność ruchowa, Dbalność o nasze zdrowie, Nasze bezpieczeństwo na co dzień. Autorki wskazują na oczekiwane efekty aktywności ruchowej i zdrowotnej dziecka.

Zamieszczają również: proponowaną literaturę oraz aneksy.

Wstęp i struktura programu - zawierają ważną sugestię autorek wskazującą program jako wspomagający rozwój aktywności dzieci, przeznaczony do instytucjonalnie zorganizowanej pracy pedagogicznej z małymi dziećmi. Aktywność dziecka, we wszystkich jej formach, jako działanie zmierzające do poznania siebie, swoich możliwości, otoczenia społeczno-przyrodniczego, relacji z innymi, także dążenia do wzrastającej samodzielności, a w konsekwencji do samostanowienia, to wykładnia programu. Przejście od podejścia humanistycznego do transgresyjnego pojmowania aktywności, dające dziecku przyzwolenie na wykraczanie poza ustalone kanony postępowania, jest widoczne w całym programie.

W tym kontekście pojawiają się wymagania względem nauczyciela, który posiadając kwalifikacje do pracy pedagogicznej z małymi dziećmi powinien charakteryzować się szczególnymi cechami osobowościowymi, intelektualnymi, dydaktycznymi – aby sprzyjały rozwojowi dziecka. Ważna jest zgodność założeń ministerialnych, poprzez zestawienie ich w określony schemat, i zgodność z numerem obszaru edukacyjnego z podstawy programowej. Autorki umieściły w programie, po zaprezentowaniu treści z danego obszaru aktywności, wykaz postulowanych efektów działalności edukacyjnej przedszkola, w postaci listy kompetencji nabytych przez wychowanków. Daje to określone możliwości nauczycielowi danej grupy. Autorska koncepcja programu jest dostosowana do założeń Podstawy programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego, z dnia 24 lutego 2017 roku (Dziennik Ustaw z dnia 24 lutego 2017 r., poz. 356). Program jest, dostosowaną do nowych wytycznych, wersją programu Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej autorstwa M. Kwaśniewskiej, W. Żaby-Żabińskiej, z 2016 roku. Jest odpowiedzią na potrzebę aktualizowania założeń programowych edukacji, począwszy od jej najniższych szczebli.

Cele edukacyjne programu – skorelowane są z głównym celem wychowania przedszkolnego określonym w podstawie programowej. Jest nim całościowe wsparcie rozwoju dziecka. Cel ten rozbity został na cele szczegółowe, określone w rozdziałach *Cele edukacyjne* oraz *Cele operacyjne*, sformułowane po przedstawieniu treści z każdego obszaru, określone jako *Oczekiwane efekty aktywności dziecka*. W założeniach programowych główny nacisk położony został na aktywność dziecięcą w różnych jej obszarach: społecznym, językowym, poznawczym, artystycznym, ruchowym i zdrowotnym, co skorelowane zostało z obszarami edukacyjnymi zaproponowanymi przez MEN w podstawie programowej z 2017 roku. Osiągnięcia dzieci powinny być stale monitorowane, co ułatwić mogą zaproponowane w programie zasady i metody diagnozowania rozwoju dzieci wraz z załączonymi narzędziami pomiarowymi. W programie autorki zamieściły nowe arkusze do diagnozy umiejętności szkolnych dzieci. Taki układ jasno i precyzyjnie wyznacza długofalowy proces, w czasie którego dziecko podlega wpływom przyspieszającym lub też opóźniającym nabywanie określonych umiejętności.

Wskazania metodyczne to część niezwykle ważna dla każdego programu, dlatego też autorki zobowiązują nauczycieli, którzy będą pracowali z nim, do szczegółowej analizy treści tego rozdziału. Słusznie zobowiązują nauczyciela do dokładnego przestudiowania całości

publikacji celem zrozumienia intencji autorów oraz określenia stopnia spójności ich idei z własnymi przekonaniem z zakresu postulowanego przebiegu procesu edukacji dzieci. Warunkiem koniecznym do podjęcia ostatecznej decyzji o wyborze programu jest także świadomość specyfiki środowiska społecznego (cech społeczności lokalnej, oczekiwań rodziców, możliwości dzieci, akceptacji dyrekcji placówki), które powinno współdecydować o treściach i metodach wychowania i nauczania przedszkolaków. Program zobowiązuje nauczyciela do bacznej obserwacji wychowanków, rezultatów zmian, do stosowania nowatorskich rozwiązań metodycznych, ciekawych form i metod pracy, ze szczególnym podkreśleniem roli metod aktywizujących, proponowania wychowankom w ciągu dnia różnorodnych form działalności. Podkreśla nie tylko aktywny udział dzieci, ale także niezbędne włączenie ich rodziców w organizację procesu edukacyjno-wychowawczego. Program daje możliwość stosowania szeroko rozumianej indywidualizacji. Nową wartością w edukacji przedszkolnej, podtrzymaną w aktualnej podstawie programowej, jest przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym oraz wczesna edukacja wielokulturowa. Autorki również w tym zakresie proponują dostosowanie rozwiązań metodycznych do zapisów zawartych w podstawie.

Słusznie zwracają uwagę na **warunki realizacji programu**. Może on być realizowany w każdych warunkach, jednak należy pamiętać o zasadzie stałej i dowolnej dostępności dzieci do różnorodnego materiału dydaktycznego. Decydować ma dziecięca aktywność, która przejawia się poprzez samodzielnie podejmowaną działalność zabawową.

Rodzaj aktywności, zakres treści edukacyjnych oraz numer obszaru edukacyjnego z podstawy programowej odpowiadający danemu rodzajowi aktywności dziecięcej pozwoli nauczycielowi na baczniejsze wdrażanie realizacji obowiązującej podstawy programowej dla wychowania przedszkolnego. Ważny element programu to tabela, w której z ogólnie rozumianej aktywności wyodrębniono następujące jej przejawy: społeczną, językową, poznawczą, artystyczną, ruchową, zdrowotną. W ich ramach wyszczególnione zostały dodatkowe kategorie (przedstawione w schemacie). Aby wykazać ich zgodność z założeniami ministerialnymi, zestawiono je w przedstawionym schemacie, z jednoczesnym ujęciem numeru obszaru edukacyjnego z podstawy programowej.

Obudowa programu umożliwia sprawność działań pedagogicznych z uwzględnieniem trójpodmiotowości oddziaływań wychowawczo-dydaktycznych: dziecka- nauczyciela-rodzica. Na końcu rozdziałów znajdują się oczekiwane efekty każdego rodzaju aktywności.

Aneksy a także **Proponowana literatura** to część programu, obok której nie można przejść obojętnie. W Aneksach znalazły się zasady, metody i narzędzia diagnozowania rozwoju dziecka, arkusze obserwacji cech rozwojowych dzieci w różnych grupach wiekowych, zasady organizowania współpracy przedszkola z rodzicami, przykładowe ramowe rozkłady dnia dla młodszych i starszych dzieci. Dodatkowo w programie zaproponowane zostały przykładowe plany wychowawczo-dydaktyczne i przykładowe całodzienne scenariusze zajęć z dziećmi, również z zakresu nauki języka obcego. Uważam, że jest to bardzo dobry niezbędny dla każdego nauczyciela wychowania przedszkolnego.

Rozwój dzieci przebiega w sposób ciągły, ale jego tempo jest indywidualne dla każdego dziecka. Nauczyciele, rodzice, chcąc go wspomagać, muszą wiedzieć, na jakim etapie rozwoju się dziecko znajduje. Rozbieżności w rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym są bardzo duże. Należy traktować rozwój każdego dziecka indywidualnie i wspomagać. Powinniśmy wiedzieć, na jakim poziomie rozwoju jest mowa dziecka, jego myślenie, percepcja wzrokowa, słuchowa, orientacja przestrzenna, koordynacja wzrokowo-ruchowa. Wiedząc to, możemy pracować indywidualnie z każdym dzieckiem. Szczególnie ważny moment w pracy przedszkola wiąże się z oceną dziecka pod kątem jego gotowości do nauki szkolnej. To na niej opiera się dalsza praca z dzieckiem, przyszłym uczniem, nauczycieli kolejnego etapu edukacyjnego. Ważne jest podkreślenie wartości tego programu,

wspomagające nauczycieli w tym zakresie. Obowiązek monitorowania rozwoju dziecka jest wpisany w powinność pedagogiczną nauczyciela – słusznie podkreślają autorki. Program ten pozwala na zastosowanie właśnie takiego monitoringu w stosunku do dzieci. Na podkreślenie zasługuje cały wachlarz zaproponowanych przez autorki nowych arkuszy i narzędzi badających stopień opanowania przez dzieci umiejętności szkolnych i osiągnięcie gotowości szkolnej.

Podsumowanie - zalety opiniowanego programu:

- Program ma cechy dobrego programu, a dziecko jest w nim główną osią oddziaływań. Daje w pracy z małym dzieckiem możliwość pójścia za dzieckiem, za grupą, szanując indywidualny rozwój. Autorki idealnie dostosowały poprzedni program do wymogów aktualnej podstawy programowej z 2017 roku.
- Poprawny dydaktycznie; daje możliwość stopniowania trudności, daje gwarancję stosowania zróżnicowanych metod i form pracy, umożliwia indywidualizację procesu nauczania, cele programu są możliwe do zrealizowania. Program uwzględnia aktualną filozofię celów, zgodnie z obowiązującym prawem oświatowym w zakresie wszystkich obszarów aktywności dziecięcych.
- Struktura programu, zawiera wszystkie niezbędne elementy poprawnie konstruowanego programu wychowania i kształcenia przedszkolnego, przejrzysta, logiczna, uporządkowana jej forma wymaga też mojej wysokiej oceny.
- Wyróżnia się szeroko rozumianą podmiotowością wychowania i kształcenia oraz indywidualizacją wspomagania rozwoju dziecka przy silnym akcentowaniu samodzielności, własnej aktywności dziecka w poznawaniu, dlatego specyfikę opiniowanego programu oceniam pozytywnie.
- Program napisany poprawnym językiem, nie stwierdzam błędnych stwierdzeń naukowych. Rzeczowy, otwarty i elastyczny, można go modyfikować zgodnie z potrzebami nauczyciela i grupy przedszkolnej, daje gwarancję dobrego fundamentu do dalszej nauki na kolejnych etapach kształcenia.

Program *Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci*, autorstwa pani Małgorzaty Kwaśniewskiej i Wiesławy Żaby-Żabińskiej opiniuję pozytywnie i polecam do realizacji na poziomie wychowania przedszkolnego. Według mojej oceny spełnia kryteria jego zastosowania i wykorzystania w edukacji przedszkolnej. Jest godny polecenia nauczycielom wychowania przedszkolnego.

Czesława Manowska

mgr Czesława Manowska

nauczyciel dyplomowany,

doradca metodyczny wychowania przedszkolnego,

dyrektor pedagogiczny Anglojęzycznej Szkoły Podstawowej Oxford Primary School

oraz Anglojęzycznego Przedszkola Oxford Pre-School w Bielsku-Białej